

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 208/2011-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti A. M., Ž., zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Š. B., Ž., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 194/2003, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 194/2003 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 194/2003 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. A. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré jej j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á uhradiť trovy konania A. M. v sume 441,30 € (slovom štyristoštyridsaťjeden eur a tridsať centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Mgr. Š. B., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť trovy konania A. M. v sume 441,30 € (slovom štyristoštyridsaťjeden eur a tridsať centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 10. júna 2010 doručené podanie A. M. (ďalej len „sťažovateľka“), z obsahu ktorého vyplýva, že sa sťažuje na postup Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní o náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vedenom pod sp. zn. 12 C 194/2003, ktorým malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Sťažovateľka vystupuje v tomto konaní ako navrhovateľka. Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľky na ustanovenie právneho zástupcu a uznesením

č. k. IV. ÚS 208/2011-28 z 25. mája 2011 jej ustanovil za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom advokáta JUDr. Mgr. Š. B., Ž.

Právny zástupca sťažovateľky doplnil podaním doručeným ústavnému súdu 22. júna 2011 pôvodnú sťažnosť sťažovateľky a okrem iného v nej uviedol:

«Na Okresný súd Žilina som 07. 11. 2003 podala žalobu o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa zák. č. 58/69 Zb. Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že miestne príslušným súdom je Okresný súd Bratislava I., ktorý moju žalobu vedie pod sp. zn. 12C/194/2003. Odporcom v predmetnom spore je Slovenská republika zastúpená M.

Podstatou žaloby na okresnom súde je skutočnosť, že mne, ako invalidnej dôchodkyni nezvyšoval štát dôchodok, ako to ustanovuje Zákon č. 46/1991 Zb. v ustanovení § 9, t. j., že dôchodky sa zvýšia, ak sa podľa údajov vykázaných štatistickým úradom zvýšili životné náklady o 10% alebo priemerné mesačné mzdy aspoň o 5%, a to najskôr po uplynutí troch mesiacov od predchádzajúceho zvýšenia dôchodkov. Podľa údajov štatistického úradu mi takto mal štát v príslušnom období odo dňa 01. 03. 1991 zvýšiť dôchodok 29 krát, ale v skutočnosti mi ho zvýšil len 16 krát, teda v 13-tich konkrétnych prípadoch štát nepostupoval v súlade so zákonom a bol nečinný a tým mi spôsobil škodu vo výške 260585,- Sk. I napriek skutočnosti, že odporca - Slovenská republika je v žalobe jednoznačne určený, vyzval ma Okresný súd Bratislava I. (ďalej len okresný súd) uznesením z 29. 07. 2004, aby som správne označila sídlo odporcu. Listom zo dňa 17. 08. 2004 som okresnému súdu oznámila, že odporcom je Slovenská republika so sídlom v Slovenskej republike a zastupuje ho M. so sídlom B. Zároveň som v liste uviedla, že sa vôbec nejedná o nedostatky v mojom podaní, ale že stav považujem za zbytočné prietahy v konaní zo strany okresného súdu.

Keďže ubehlo viac ako 15 mesiacov od uvedenej výzvy a mojej odpovede na ňu, uplatnila som podaním z 28. 10. 2005 návrh na zmenu nárokovanej čiastky, čo predseda okresný súd zobudilo a dňa 18. 11. 2005 zaslal vyjadrenie odporcu s dátumom jeho podania 01. 03. 2005 a súčasne aj uznesenie, ktorým okresný súd pripustil zmenu žalobného petitu. Potom sa okresný súd odmlčal na viac ako dva roky. Až dňa 14. 01. 2008 som obdržala predvolanie na prvé pojednávanie vo veci samej, a to na deň 06. 02. 2008. No už v príslušnom predvolaní označil okresný súd ako odporcu M., teda nie Slovenskú republiku

- štát. Okresný súd neakceptoval moju žiadosť, aby ma zo zdravotných dôvodov vypočul náhradným spôsobom na Okresnom súde Žilina a následne pojednával v mojej neprítomnosti. Zamietavý rozsudok okresného súdu zo dňa 06. 02. 2008, sp. zn. 12C/194/2003-48 mi bol doručený dňa 21. 04. 2008 a v podstate s nasledovným odôvodnením: „O konečnej podobe zákona o zvýšení dôchodkov však rozhodla Národná rada SR a nie odporca“ a že „v prejednávanej veci nemohol odporca sám, či prostredníctvom do jeho pôsobnosti patriacich orgánov, v rámci svojej kompetencie stanoviť zvýšenie dôchodkov...“, teda okresný súd pokračoval v svojvoľne zmenenom, tendenčne označení odporcu. Na moje odvolanie Krajský súd v Bratislave nariadil pojednávanie na deň 23. 06. 2009 a uznesením 5Co/199/08, ktorý mi bol doručený dňa 10. 07. 2009 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Okresný súd ma až po ôsmich mesiacoch vyzval listom zo dňa 15. 04. 2010, aby som mu predložila dôkazy, ktoré som mu už raz predložila. I napriek tomu som mu ich opätovne predložila listom zo dňa 05. 05. 2010.

Domnievam sa, že okresný súd ma za úlohu moju žalobcu z akýchkoľvek, opäť aj umelo vykonštruovaných dôvodov zamietnuť.

Keďže konanie na okresnom súde trvá viac ako šesť a pol roka, trpím aj pocitom nespravodlivosti a obavami, že sa nedomôžem spravodlivého rozhodnutia vo veci samej a svojho odškodnenia, preto týmto žiadam aj o primerané finančné zadosťučinenie, ktorého výšku odvodzujem aj od výšky zákonného úroku z omeškania odo dňa podania žaloby, t. j. 17,6% za každý rok omeškania, ktoré za 6 a pol roka činí 9 895,41 €...»

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a aby takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky A. M. na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prieťahov upravenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručenej v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Bratislava I. v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/194/2003.

2. Okresnému súde Bratislava I. v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/194/2003 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. *Sťažovateľke A. M., priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 9895,-€ (slovom: deväťtisícosemstodeväťdesiatpäť EUR), ktoré je Okresný súd Bratislava I. povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

4. *Právnomu zástupcovi sťažovateľky priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Bratislava I. povinný vyplatiť na jeho účet JUDr. Mgr. Š. B. číslo:... vedený v D. a. s., Ž., a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“*

Ústavný súd 7. júla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a uznesením č. k. IV. ÚS 208/2011-37 ju prijal na ďalšie konanie.

Okresný súd sa k sťažnosti sťažovateľky vyjadril v prípise doručenom ústavnému súdu 19. júla 2010, ešte pred jej predbežným prerokovaním. Vo svojom vyjadrení uviedol:

„Ide o právnu vec, v ktorej sa účastník konania domáha náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom.

K priebehu konania (t. j. uvedenie procesných úkonov vo veci od podania návrhu na začatie konania dosiaľ, ktoré boli zistené nahliadnutím do spisu tunajšieho súdu, sp. zn. 12C 194/2003):

Dňa 07. 11. 2003 bol Okresnému súdu v Žiline doručený návrh v právnej veci navrhovateľa: A. M., proti odporcovi: Slovenská republika – M. a bol zapísaný pod sp. zn. 2Ro 142/2003. Dňa 10. 11. 2003 bola predmetná vec prevedená do oddelenia C a zapísaná pod sp. zn. 2C 269/2003. Dňa 20. 11. 2003 bola predmetná vec postúpená Okresnému súdu Bratislava I. Dňa 03. 12. 2003 navrhovateľ doručil nesúhlas s postúpením predmetnej veci. Dňa 22. 12. 2003 bola predmetná vec doručená Okresnému súdu Bratislava I. a zapísaná pod sp. zn. 12C 194/2003. Dňa 16. 02. 2004 výzva adresovaná navrhovateľovi. Dňa 25. 02. 2004 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 22. 03. 2004 bol predmetný spis predložený zákonnému sudcovi. Dňa 16. 04. 2004 bol predmetný spis doručený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o vznesenej námietke miestnej príslušnosti. Dňa 27. 04. 2004 Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, č. k. 1 Ndc 54/2004-29 rozhodol, že miestne príslušným súdom je Okresný súd Bratislava I. Dňa 12. 05. 2004 bol predmetný spis vrátený tunajšiemu súdu. Dňa 04. 06. 2004 bolo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky doručené účastníkom konania. Dňa 29. 07. 2004 súd uznesením, č. k. 12C

194/2003-23 vyzval navrhovateľa na odstránenie väd návrhu na začatie konania. Dňa 18. 08. 2004 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 23. 09. 2004 súd uznesením, č. k. 12C 194/2003-2/8 vyzval odporcu, aby sa vyjadril k podanému návrhu na začatie konania. Dňa 10. 11. 2004 bol predmetný spis predložený zákonnému sudcovi. Dňa 22. 12. 2004 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 01. 03. 2005 doručené podanie odporcu. Dňa 02. 11. 2005 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 02. 11. 2005 bol predmetný spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi. Dňa 08. 11. 2005 súd uznesením, č. k. 12C 194/2003-38 pripustil zmenu žalobného petitu. Dňa 18. 12. 2007 bol nariadený termín pojednávania na deň 06. február 2008 o 13.00 hod. Dňa 21. 01. 2008 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 06. 02. 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sa navrhovateľ nezúčastnil zo zdravotných dôvodov a bolo vyhlásený rozsudok, č. k. 12C 194/2003-48. Dňa 28. 04. 2008 bolo doručené odvolanie navrhovateľa. Dňa 09. 06. 2008 súd vyzval odporcu na vyjadrenie k podanému odvolaniu. Dňa 10. 07. 2008 doručené vyjadrenie odporcu. Dňa 19. 08. 2008 bol predmetný spis doručený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní. Dňa 17. 09. 2008 bol nariadený termín pojednávania na deň 23. jún 2009 o 09.40 hod. Dňa 23. 06. 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, č. k. 5Co 199/2008-80, ktorým bol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušený a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dňa 29. 06. 2009 bol predmetný spis vrátený tunajšiemu súdu. Dňa 30. 06. 2009 bolo rozhodnutie odvolacieho súdu doručené účastníkom konania. Dňa 23. 06. 2009 doručené podanie navrhovateľa postúpené Krajským súdom v Bratislave dňa 30. 06. 2009. Dňa 12. 02. 2010 doručené podanie navrhovateľa-pridelenie veci inému sudcovi. Dňa 12. 02. 2010 súd uznesením, č. k. 12C 194/2003-87 vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za námietku zaujatosti. Dňa 05. 03. 2010 bol predmetný spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o podanej námietke zaujatosti. Dňa 05. 03. 2010 doručené odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu, ktorým bol vyrubený súdny poplatok. Dňa 15. 03. 2010 Krajský súd v Bratislave uznesením, č. k. 2NcC 8/2010-92 rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Bratislava I nie je vylúčená z rozhodovania a prejednávania predmetnej veci. Dňa 29. 03. 2010 Krajský súd v Bratislave uznesením, č. k. 2Co 67/2010-63 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa týkajúceho sa súdneho poplatku potvrdil. Dňa 07. 04. 2010 bol predmetný spis vrátený tunajšiemu súdu. Dňa 13. 04. 2010 boli rozhodnutia odvolacieho súdu doručené účastníkom konania. Dňa

15. 04. 2010 výzva adresovaná navrhovateľovi. Dňa 07. 05. 2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 07. 06. 2010 bol nariadený termín pojednávania na deň 22. september 2010 o 13.00 hod.

S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že v období 16. 04. 2004 do 12. 05. 2010 sa predmetný spis nachádzal na Najvyššom súde Slovenskej republiky z dôvodu rozhodovania o miestnej príslušnosti, v období od 19. 08. 2008 do 29. 06. 2009, v období od 05. 03. 2010 do 07. 04. 2010 sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave z dôvodu rozhodovania o námietke zaujatosti a odvolaní.

Predmetné konanie je poznačené prietahmi, čo možno považovať v danej veci za prietah.

Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že som pristúpila k sledovaniu veci a požiadala som zákonnú sudkyňu o konanie vo veci tak, aby k ďalším prietahom v konaní nedochádzalo, a to až do jeho právoplatného skončenia a odovzdania predmetnej veci do archívu.“

Okresný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie už nepovažoval za potrebné vyjadriť sa k veci.

Právny zástupca sťažovateľky vo svojom liste doručenom ústavnému súdu 12. septembra 2011 k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

«Nie je pravdivé tvrdenie Okresného súdu Bratislava I.: „S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že v období 16. 04. 2004 do 12. 05. 2010 sa predmetný spis nachádzal na Najvyššom súde Slovenskej republiky z dôvodu rozhodovania o miestnej príslušnosti...“, pretože z predmetný spis bol z Najvyššieho súdu SR vrátený na Okresný súd Bratislava I. dňa 12. 05. 2004, čo vyplýva z genézy súdneho konania.

Ďalej namietam tvrdenie Okresného súdu Bratislava I.: „Zároveň si dovoľujem oznámiť, že sťažovateľka nepodala sťažnosť v zmysle zákona 757/2004 Z. z. o súdoch na prietahy v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 12C/194/2003“ a to z týchto dôvodov. Zdôrazňujem, že ja som sa viac krát sťažovala na prietahy v konaní v súlade

s ustanovením §62 Zákona NR SR č. 757/2004 Z. z. o súdoch v platnom znení (ďalej len Zákona o súdoch), ale moje sťažnosti neboli vybavené v súlade s §63 a nasl. zákona o súdoch. Z dôvodu prietáhov v konaní som podala podanie: „12C/194/03 - uznesenie z 29. 7. 2009“ zo dňa 17. 8. 2004 - príloha č. 1 (viď spis) na Okresný súd Bratislava I, kde okrem iného som namietala aj prietahy v konaní, ale nikto z uvedeného súdu na ne nereagoval. Obdobne tomu bolo aj v mojom podaní: „12C/194/2003- pridelenie veci inému sudcovi“ zo dňa 06. 02. 2010 - príloha č. 2 (viď spis), kde som taktiež namietala zbytočné prietahy v konaní, ale nikto na ne neodpovedal.

Listom: *Vážení pán predseda okresného súdu*“ zo dňa 19. 07. 2010- príloha č. 3 (viď spis) som sa obrátila na predsedu okresného súdu, kde som okrem iného uviedla: „Domnievam sa, že takéto konanie a rozhodovanie je v rozpore aj s čl. 6 medzinárodného dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“, ktorý hovorí o tom, že konanie musí byť spravodlivé, verejné a moja vec mala byť prejednaná v primeranej lehote. Skutočnosť je taká, že do dnešného dňa mi na môj list predseda okresného súdu neodpovedal. Možno povedať, že aj z tohto dôvodu som sa opätovne obrátila so sťažnosťou na prietahy v konaní na predsedu Okresného súdu Bratislava I, a to listom zo dňa 15. 06. 2011- príloha č. 4 (viď spis).

Mám zato, že Okresný súd Bratislava I. robil prietahy v konaní tým, že nesprávne a nezákonne rozhodol vo veci nezaplatenia súdneho poplatku uznesením zo dňa 12. 02. 2010, číslo konania 12C/194/2003-87, pretože Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 10. 08. 2011, sp. zn. 6M Cdo 2/2011 - príloha č. 1 zrušil uvedené uznesenie okresného súdu, ale aj uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 03. 2010, sp. zn. 2 Co/67/2010.

S poukázaním na uvedené navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby môjmu návrhu vyhovel.»

Právny zástupca sťažovateľky vyčíslil aj trovy konania za 4 úkony právnej služby v sume 441,30 €, a to všetky urobené v roku 2011, za jeden úkon v sume 123,50 € a 7,41 € režijný paušál.

Obaja účastníci konania oznámili, že súhlasia s tým, aby ústavný súd konal bez nariadenia ústneho pojednávania. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil o ústneho pojednávania, lebo prišiel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z vyžiadaného spisu sp. zn. 12 C 194/2003 ústavný súd zistil, že sťažovateľka 7. novembra 2003 podala žalobu o náhradu škody spôsobenej jej nesprávnym úradným postupom Okresnému súdu Žilina, ktorý ju zaregistroval pod sp. zn. 2 C 269/2003.

Od 20. novembra 2003, keď Okresný súd Žilina vyslovil svoju miestnu nepríslušnosť, až do 12. mája 2004, keď Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1 Ndc 54/2004 rozhodol, že miestne príslušným je okresný súd, sa riešila len otázka miestnej príslušnosti.

Na výzvu okresného súdu uznesením č. k. 12 C 194/03-23 z 29. júla 2004 sťažovateľka mala odstrániť nedostatky návrhu, ktoré odstránila 18. augusta 2004.

Dňa 22. decembra 2004 doručila sťažovateľka okresnému súdu zmenu petitu.

Odporca (M.) sa k návrhu sťažovateľky vyjadril 1. marca 2005 tak, že žiadal návrh zamietnuť.

Ďalšiu zmenu petitu navrhla sťažovateľka podaním doručeným okresnému súdu 2. novembra 2005, ktorú okresný súd uznesením č. k. 12 C 194/03-38 z 8. novembra 2005 pripustil.

Prvé pojednávanie bolo 18. decembra 2007 nariadené na 6. február 2008, keď sťažovateľka ešte predtým (21. januára 2008) doručila okresnému súdu doplnenie žaloby a svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní ospravedlnila zo zdravotných dôvodov. Pojednávanie 6. februára 2008 sa uskutočnilo bez účasti sťažovateľky. Okresný súd vypočul odporcu a rozsudkom č. k. 12 C 194/2003-48 návrh sťažovateľky zamietol. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľka 28. apríla 2008 odvolala. Odporca sa na výzvu okresného súdu vyjadril k odvolaniu 10. júla 2008.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vec prejednal a napadnutý rozsudok okresného súdu uznesením č. k. 5 Co 199/08-80 z 23. júna 2009 zrušil a vec mu vrátil 29. júna 2009.

Po vrátení veci okresnému súdu sťažovateľka 12. februára 2010 namietala zaujatosť zákonnej sudkyne a aj ďalších sudkýň okresného súdu; okresný súd uložil sťažovateľke uznesením č. k. 12 C 194/03-87 z 12. februára 2010 zaplatiť súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti, proti čomu sa sťažovateľka 5. marca 2010 odvolala.

Krajský súd uznesením č. k. 2 NcC 8/2010-92 z 15. marca 2010 rozhodol, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci a uznesením č. k. 2 NcC 8/2010-93 z 29. marca 2010 potvrdil uznesenie okresného súdu z 12. februára 2010.

V poradí druhé pojednávanie od začatia konania (7. novembra 2003), ktoré bolo nariadené na 22. september 2010, sa neuskutočnilo z dôvodu, že sudkyňa oznámila skutočnosti, ktoré by mohli viesť k jej zaujatosti (sťažovateľka na ňu prostredníctvom svojho manžela podala trestné oznámenie).

Krajský súd uznesením č. k. 11 NcC 35/2010-108 z 28. septembra 2010 rozhodol, že zákonná sudkyňa je vylúčená z prejednávania a rozhodnutia vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 12 C 194/2003; v nadväznosti na to bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie novej zákonnej sudkyňi, na ktorú tiež podala sťažovateľka trestné oznámenie a tiež preto oznámila, že sa cíti byť vo veci zaujatá. Z tohto dôvodu predsedníčka okresného súdu opatrením č. 15 pridělila vec ďalšej, v poradí už tretej zákonnej sudkyňi.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľka zároveň namietala aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety

OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Súdca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory, predmetom ktorých je rozhodovanie o náhrade škody vzniknutej nesprávnym úradným postupom (ešte podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení neskorších predpisov), patria do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Podľa názoru ústavného súdu vec nie je právne ani fakticky zložitá; na skutkovú a právnu zložitosť nepoukázala ani predsedníčka okresného súdu.

2. Čo sa týka správania s'ťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania v procesnom postavení žalovanej, ústavný súd zistil, že v určitej miere prispela k predĺženiu jeho trvania, a to využívaním procesných úkonov, na ktoré je oprávnená podľa príslušných právnych predpisov, ktoré objektívne vedú k predĺženiu konania. V uvedenej súvislosti je potrebné poukázať na to, že s'ťažovateľka opakovane upravovala svoj návrh na rozhodnutie (22. decembra 2004, 2. novembra 2005, 21. januára 2008), namietala zaujatosť zákonnej

sudkyne a ďalších sudcov okresného súdu, podávala trestné oznámenia na zákonné sudkyne, v dôsledku čoho sa cítili vo veci zaujaté a vec musela byť z tohto dôvodu pridelená novým zákonným sudkyňiam. Tieto skutočnosti nemôžu ísť na ťarchu okresného súdu, aj keď prispeli k predĺženiu namietaného konania. Zároveň ich ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadost'učinenia.

3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní, v súvislosti s čím poukazuje najskôr na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného dohovorom, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

Konanie vedené pod sp. zn. 12 C 194/2003 trvá už takmer osem rokov. Od podania návrhu (7. novembra 2003) sa až do 12. mája 2004, t. j. 6 mesiacov rozhodovalo o miestnej príslušnosti okresného súdu, čo vylučovalo v samotnej veci urobiť akékoľvek procesné úkony. Odstraňovanie väd návrhu na začatie konania nemôžu ísť na vrub okresnému súdu. Okresný súd po odstránení väd konania vyzval 23. septembra 2004 odporcu na vyjadrenie sa k návrhu sťažovateľky do 30 dní. Odporca určenú lehotu nedodržel a až po uplynutí šiestich mesiacov doručil (1. marca 2005) okresnému súdu svoje vyjadrenie bez toho, aby okresný súd toto vyjadrenie urgoval a využil svoje procesné oprávnenie k zabezpečeniu dodržania termínu predloženia vyjadrenia odporcom. Na vrub okresnému súdu však nemôžno pripísať obdobie, v ktorom sa vysporiadal so sťažovateľkou predloženými návrhmi na zmenu petitu a doplnenie žaloby.

Vo veci sa konali zatiaľ za osem rokov konania len dve pojednávania. V poradí na prvom z nich (6. februára 2008), ktoré sa konalo po 2 rokoch a 3 mesiacoch od posledného procesného úkonu okresného súdu (pripustenie zmeny petitu 8. novembra 2005) sa rozhodlo (bez účasti sťažovateľky) po vypočutí odporcu rozsudkom č. k. 12 C 194/2003-48 tak, že okresný súd návrh sťažovateľky zamietol.

Odvolacie konanie, ktoré sa konalo na základe podaného odvolania sťažovateľky, trvalo až do 23. júna 2009, keď krajský súd rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Toto obdobie taktiež nemôže ísť na vrub okresnému súdu.

Rovnako nemôže ísť na vrub okresnému súdu obdobie, v ktorom okresný súd rozhodoval o zaujatosti zákonných sudkýň, jednak na základe vznesenia námietky zaujatosti samotnou sťažovateľkou (12. februára 2010) a jednak v nadväznosti na oznámenie námietok zaujatosti zákonných sudkýň v nadväznosti na podanie trestných oznámení na ne zo strany manžela sťažovateľky, resp. samotnou sťažovateľkou. Týmto rozhodovaním je ovplyvnené (poznačené) obdobie od 12. februára 2010 do 8. novembra 2010, keď vec bola pridelená v poradí už tretej zákonnej sudkyňi. Až po rozhodnutí o zaujatosti zákonných sudkýň bol vytvorený priestor pre ďalšie konanie okresného súdu vo veci.

Po posúdení doterajšej osemročnej dĺžky konania ústavný súd považuje za neospravedlňené obdobie nečinnosti obdobie od 8. novembra 2005 do februára 2008, keď okresný súd vo veci vôbec nekonal. Neefektívne okresný súd konal aj v prípade, keď nevyužil svoje procesné oprávnenia na získanie vyjadrenia odporcu k návrhu sťažovateľky na začatie konania v určenej lehote. Za neefektívny postup súdu považuje ústavný súd aj prijaté rozhodnutie vo veci samej na pojednávaní 6. februára 2008 bez prítomnosti sťažovateľky, keď krajský súd rozsudok okresného súdu č. k. 12 C 194/2003-48 zo 6. februára 2008 zrušil svojím uznesením č. k. 5 Co 199/08-80 z 23. júna 2009 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie pre nedostatky v dokazovaní o preukázaní vzniku zodpovednosti.

Napriek tomu, že aj sťažovateľka svojimi právnymi úkonmi (zmena petitu, doplnenie žaloby, podanie odvolania, podanie trestných oznámení) prispela k doterajšej dĺžke konania, ústavný súd nemohol prehliadnuť nečinnosť okresného súdu bez akéhokoľvek zákonného dôvodu v trvaní viac ako dvoch rokov a jeho neefektívnu činnosť, a preto rozhodol, že v konaní okresného súdu sp. zn. 12 C 194/2003 došlo k zbytočným priet'ahom, a v nadväznosti na to aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

III.

Ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, a preto mu prikázal vzhľadom na to, že namietané konanie nebolo ku dňu meritórneho prerokovania sťažnosti právoplatne skončené, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa v napadnutom konaní nachádza sťažovateľka v procesnom postavení žalobcu (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 9 895 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázala najmä na to, že stav právnej neistoty, v ktorom sa ako účastníčka konania nachádza, trvá už viac ako 7 rokov a 7 mesiacov.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného

zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 12 C 194/2003 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 500 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. Mgr. Š. B.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €.

Právny zástupca sťažovateľky vyčíslil trovy konania za štyri úkony právnej služby v sume 441,30 €. Ústavný súd úhradu priznal v požadovanej sume, pretože neprekračovala sumu vypočítanú podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Keďže ústavný súd po splnení podmienok ustanovil sťažovateľovi právnu zástupkyňu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, uložil Kancelárii ústavného súdu uhradiť ustanovenému právneho zástupcovi trovy právneho zastúpenia.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľkou rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde sa na konanie pred ústavným súdom použijú primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 148 ods. 1 OSP štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil, pokiaľ u nich nie sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zároveň uložil okresnému súdu (v bode 5 výroku tohto rozhodnutia) povinnosť uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia na účet ústavného súdu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2011